

Házi beadandó dolgozat

Deukalion és Pürrha története- Az özönvíz

Lükaón fiainak (*a rézkor egyik nemzetsége, megátalkodott gonosztevők*) gaztetteinek híre eljutott az Olümposzra is, ezért Zeusz szegény utasnak öltözött és meglátogatta őket. Ám a fiúk az állatbelsőségek mellett az egyik fivérük, Nüktimosz belsősegeit is belefőzték a levesbe. De Zeusz ezt észrevette, s haragjában (*az istenek tiltották az emberáldozatot*) mindegyiküket farkassá változtatta, Nüktimosz kivételével, akit feltámasztott. Zeusz undorodva tért vissza az Olümposzra, s iszonyatos vízözönt zúdított a Földre, hogy az egész emberiséget kipusztítsa. Prométheusz figyelmeztette fiát, Phthia királyát, Deukaliónt az özönvízre. Épített egy bárkát, amit megrakott élelemmel, és feleségével, Epimétheusz és Pandóra lányával, Pürrhával „beköltözött”. Az özönvíz kilenc napon át pusztított, amikor apadni kezdett és a bárka Parnasszosz hegyén megfeneklett. Épségben kiszálltak a bárkából, áldozatot mutattak be Zeusznak, majd Themisz (*a törvényesség istennője*) szentélyébe mentek imádkozni Képhisszosz partjára, az emberiség újjászületéséért. Zeusz Hermészt küldte hozzájuk imádságukért, s azt üzenté, hogy bármit kívánnak, az teljesülni fog. Themisz is megjelent, s azt mondta nekik, hogy "Fedjétek be fejeteket és dobáljátok a hátatok mögé szülőanyátok csontjait!" A titanisz Földanya, Gaia csontjait dobálják hátuk mögé, amik a parton fekvő kövek voltak. A Pürrha által eldobottak nővé, a Deukaliónt által dobottak pedig férfivá változtak. Ám később kiderült, hogy nemcsak ők éltek túl a vízözönt, hanem Megarosz is, Zeusz fia, akit darvak kiáltozása keltett ki az ágyból, s a Gerania-hegy csúcsára menekült, amit nem öntött el a víz. Parnasszosz városának lakóit pedig a farkasok üvöltése keltette fel, s az állatok nyomában ők is felmentek a hegy csúcsára. Városukat később újra felépítették, s Lükoreának nevezték a farkasok után. Így az özönvíz nem ért sokat, mert a város lakóinak egy része Arkadiába vándorolt, ahol felelevenítették Lükaón förtelmes szokásait. Deukaliónt volt a krétai Ariadné bátyja, és Lókrisz királyának, Oresztheusznak apja. Volt még egy fiúk, Amphiktüón, ő volt az első ember a Földön, aki vízzel keverte a bort. Legidősebb és leghíresebb fiúk Hellén volt, minden görögök apja.

Orpheusz és Eurüdiké története

A legelső zenészek az istenek voltak. Később megszületett néhány földi halandó, akik kiválóak voltak a zenélésben, köztük is kiemelkedő volt Orpheusz. Anyai ágon több volt halandónál. Anyja a múzsák egyike, Kalliópé és apja a thrákiai Oiagrosz király volt. Apollón egy lantot ajándékozott neki, amit Hermész talált fel. Orpheusz a világ leghíresebb költője és muzsikusa volt, zenéjének senki sem tudott ellenállni. Nemcsak az élőket, a köveket és egyebeket is elvarázsolt muzsikájával. Ellátogatott Egyiptomba, csatlakozott az argonautákhoz. Kolchisba hajózott velük, majd úton hazafelé feleségül vette Eurüdikét, aki Danaosz ötven lányának egyike volt. Rövid házasságuknak az vetett véget, hogy menyegzőjük után Eurüdiké Tempé közelében sétálgatott barátnőivel, amikor összetalálkozott Arisztaiósszal, aki meg akarta őt erőszakolni. Elmenekült előle, de megmarta egy vipera, s ő meghalt. Orpheusz nagy keservében leszállt az alvilágba, hogy zenéjével elkápráztassa Hádészt és Perszephonét, hogy visszavihesse kedvesét a földi síkra. Zenéjének nem tudtak ellenállni, s visszaengedték Eurüdikét azzal a feltétellel, hogy amíg át nem lépik a kaput, Orpheusz nem nézhet vissza kedvesére. Mikor már majdnem elérték a kaput, Orpheuszra erős vágy tört, hogy megnézzék Eurüdikét, követi-e még. Amikor átért a földi síkra, visszanézett, de túl korán, mivel Eurüdiké még az Alvilágban volt. *(Egy pillanatra)* jól látta még az alakját, majd örökre eltűnt a sötétben. Orpheusz ezután papként kezdett szolgálni, s azt vallotta, hogy isteneknek emberáldozatot bemutatni bűn. Erre Dionüszosz nagyon megharagudott, s felhergelte ellene a bakhánsnőket, akik széttépték Orpheuszt. Testrészait a múzsák az Olümposz-hegy tővébe temették, s a fejét Antisszában helyezték el, egy Dionüszosznak szentelt barlangban.

Philémón és Baukisz

Egyszer Hermész és Zeusz vándorok formájában Phrügiában jártak. Rengeteg házba bekopogtak, hogy szállást kérjenek, de mindenhol bezárták előttük a kaput, ám egy szegényes házikóban szívesen látta őket vendégül egy idős házaspár. Az apó, Philémón lócat hozott a tűzhöz, hogy kinyújthassák fáradt lábaikat, s az anyó, Baukisz puha takarót terített rájuk. Nyomban tűzre rakták az ételt, s felszolgálták vendégeiknek. Philémón büszkén bort töltött nekik, s ügyelt rá, hogy a kupák sose legyenek üresek. A két öreg olyan boldog volt a vendégektől, hogy csak

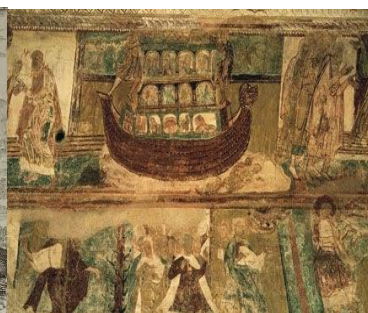
később vették észre, hogy a boros keverőedény mindig tele volt, akárhány kupányit is ittak belőle. E csoda láttán megrémültek, s imádkozni kezdtek. Végül remegve kértek bocsánatot a vendégektől a szegényes vacsora miatt, s az öreg (*még azt is*) felajánlotta, hogy levágják egyetlen libájukat nekik, de a vendégek megtiltották azt. Az istenek kedvességükért jutalmat ígértek nekik, ám a vidék lakói meg fognak bűnhődni a szegény vándorok semmibe vételéért. A tájat özönvíz öntötte el, az idős pár megsiratta az elpusztultakat, (bár senki sem volt kedves hozzájuk), majd az otthonuk a szemük láttára alakult át aranytemplommá. Zeuszék felajánlották, hogy teljesítik kívánságukat. A két öreg azt kérte, hogy lehessenek a templom papjai, s hogy egyszerre halhassanak meg. Az istenek teljesítették kérésüket. Aztán még sokáig végezték szolgálatukat. Egy napon a szentély előtt az életükről beszélgettek. Ekkor már nagyon öregek voltak. Mindketten azt látták, hogy a másik testéből ágak sarjadzanak. Csak annyi idejük volt, hogy felkiáltsanak "Isten veled, drága társam!" s fává változtak, de együtt maradtak. Baukisz hársfává, Philémón tölgyfává változott, de egyazon töből nőttek ki. Az emberek messziről jöttek a csoda látványáért, s a két fa mindig virágcsokorral volt díszítve az istenfélő, hűséges házaspár emlékére.

Lükaón fiai és Zeusz

Pürrha és Deukalión

A bárka

Orpheusz és Eurüdiké

Eurüdiké köddéválása

Orpheusz széttépése

Philémón és Baukisz

Phrügia

Hárs és tölgyfa

Források:

- Mitológiai enciklopédia 1.
- Robert Graves- Görög mítoszok képes kiadás
- Edith Hamilton: Görög és római mitológia
- Görög regék és mondák

K. Laura Anna és T. Viktória